യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 119

സഹചരാ ഊചുഃ .
കഥയത്യേഷ പഥികഃ പശ്യ മന്ദരഗുല്മകേ .
പ്രിയായാശ്ചിരലബ്ധായാ വൃത്താം വിരഹസംകഥാമ് .. 1

ഏകത്ര ശൃണു കിംവൃത്തമാശ്ചര്യമിദമുത്തമമ് .
ദാതും ത്വന്നികടേ ദൂതമഹം ചിന്താന്വിതോഽവദമ് .. 2

അസ്മിന്മഹാപ്രലയകാലസമേ വിയോഗേ
യോ മാം തയേഹ മമ യാതി ഗൃഹം സ കഃ സ്യാത് .
നൈവാസ്ത്യസൗ ജഗതി യഃ പരദുഃഖശാന്ത്യൈ
പ്രീത്യാ നിരന്തരതരം സരലം യതേത .. 3

ആ ഏഷ ശിഖരേ മേഘഃ സ്മരാശ്വ ഇവ സംയുതഃ .
വിദ്യുല്ലതാവിലാസിന്യാ വലിതോ രസികഃ സ്ഥിതഃ .. 4

ഭ്രാതർമേഘ മഹേന്ദ്രചാപമുചിതം വ്യാലമ്ബ്യ കണ്ഠേഗുണം
നീചൈർഗർജ മുഹൂർതകം കുരു ദയാം സാ ബാഷ്പപൂർണേക്ഷണാ .
ബാലാ ബാലമൃണാലകോമലതനുസ്തന്വീ ന സോഢും ക്ഷമാ
താം ഗത്വാ സുഗതേ ഗലജ്ജലലവൈരാശ്വാസയാത്മാനിലൈഃ .. 5

ചിത്തതൂലികയാ വ്യോമ്നി ലിഖിത്വാലിങ്ഗിതാ സതീ .
ന ജാനേ ക്വാധുനൈവേതഃ പയോദ ദയിതാ ഗതാ.. 6

ഇത്ഥം ചിന്താപരവശമതേസ്തന്വി സാർധം ത്വയാഽസാ-
വന്തർലീനപ്രസരമനസഃ ക്വാപി യാതാ സ്മൃതിർമേ .
സംപന്നോഽഹം പരവശവപുഃ കാഷ്ഠകുഡ്യോപമാങ്ഗോ
ഭങ്ഗം സോഢും ക ഇവ വിരഹക്ലേശജം നാമ ശക്തഃ .. 7

പശ്ചാജ്ജാതഃ കലകലരവഃ സംതതേ പാന്ഥസാർഥേ
ദീനാലാപൈർവ്യസനവിധുരൈരാലപന്തേ ച മേഘമ് .
കഷ്ടം പാന്ഥോ മൃത ഇതി മഹാരമ്ഭസംപന്നഹാഹാ-
ശബ്ദഃ പ്രോദ്യത്പഥികവനിതാവിസ്തൃതോരഃപ്രഹാരഃ .. 8

ലോകേനായം മൃത ഇതി തതോ ബാഷ്പസംപൂരിതാക്ഷം
ശാവീം പൂജാം വിരചിതവതാ സംചയീകൃത്യ ദാരു .
ദഗ്ധും നീതോഽസ്മ്യതിഭയമഹം പ്രജ്വലച്ചിത്യനന്ത-
പ്രോദ്യത്സ്ഫോടസ്ഫുടപടപടാരാവരൗദ്രം ശ്മശാനമ് .. 9

തത്രാഹം തൈഃ കമലവദനേ ബാഷ്പപൂർണാക്ഷിപക്ഷൈ-
ര്ന്യസ്തഃ കൈശ്ചിച്ചിതിശയനകേ ബദ്ധലോകാലിലേഖേ .

ധൂമോദ്ഗാരാവിരലജടിലേ മസ്തകേ മത്തമൃത്യോ-
ശ്ചൂഡാരത്നോത്തമ ഇവ കലാമാത്രദൃശ്യേഽഗ്നിഹേമ്നി .. 10

അസ്മിൻകാലേ കുവലയലതാകോമലാ ധൂമലേഖാ
നാസാരന്ധ്രം മൃദുഗലബിലം മേ പ്രവൃത്താ നിയാതുമ് .
ഉഷ്ണാ കൃഷ്ണാ നകുലകലിതാ സത്വരം ബാലസർപീ
ഭൂമേ രന്ധ്രം തനുമിവ ദരാദ്ദൈർഘ്യസംകോചകുബ്ജാ .. 11

ത്വത്സംകല്പാമൃതകവചിതോ നാപവിദ്ധസ്തയാഹം
കുന്തശ്രേണ്യാ ദൃഢപതനയാ വജ്രകായോ യഥാജ്ഞഃ .
ത്വാമാസന്നാം മദനസരിതം ഹൃദ്ഗൃഹേ ഗാഹമാനോ
മർമച്ഛേദേഷ്വപി വിലസിതാ നാവിദം വേദനാസ്താഃ .. 12

ഏതാവന്തം സമയമുചിതം തന്വി സാർധം ത്വയാന്ത-
ര്ലീലാലോലം ഹൃദി ചിരതരം തന്മയാത്രാനുഭൂതമ് .
യസ്മിന്ദൃഷ്ടേഽമൃതഹ്രദ ഇവോന്മജ്ജനൗഘൈര്യഥാസൗ
രാജ്യാഭോഗോ വിശസനമിവാല്പാല്പമേവേതി ബുദ്ധിഃ .. 13

സാ ലീലാ തേ വിലാസാ വചനമപി ച തത്-സസ്മിതം തേ
കടാക്ഷാഃ
സാനന്ദാനന്തരസ്യ പ്രസരസമുചിതാ ദൂരമന്യേകഭൂഷാ .
താനീഹാരാവസാരാവഹസനചലനാവേഗവിക്ഷോഭിതാനി
കിംവാ തത്തന്ന യത്-സം/സ്മൃത-മമൃത-രസാ+ഹ്ലാദ-മംതഃ കരോതി14

ത്വത്സംഗമേ സുരതസൗഖ്യരസായനേന
ബാലേ തതോഽഹമതിതൃപ്തതയാ ശ്രമാർതഃ .
തത്ര സ്ഥിതോ മൃദുനി തല്പതലേ ശശാങ്ക-
ബിമ്ബേ ശരച്ഛിശിരനിർമലശോചിഷീവ .. 15

അത്രാന്തരേ ഝടിതി ചന്ദനപങ്കശീതാ-
ദ്ദീർഘാദിവേന്ദുശകലാദശനിഃ സശബ്ദഃ.
ദൃഷ്ടോ മയാ ചിതിതലജ്വലിതോ ഹുതാശഃ.
ക്ഷീരാബ്ധിവാഡവനിഭോങ്ഗഗതഃ സ്വതല്പാത് ..16

സഹചരാ ഊചുഃ .
ഇത്യുക്തവതി കാന്തേഽസ്മിൻ ഹാ ഹതാസ്മീതി വാദിനീ .
മുഗ്ധാ മൗഗ്ധ്യാദ്വരാവർതശങ്കയാ മൂർച്ഛിതാ സ്ഥിതാ ..17

താമേനാമേഷ നലിനീദലവീജേന വാരിഭിഃ .
ആശ്വാസയംസ്തഥാവസ്ഥാം കണ്ഠേകൃത്വാത്ര സംസ്ഥിതഃ .. 18

പുനഃ പൃഷ്ടോഽനയാ വക്തി പശ്യ താമേവ സംകഥാമ് .
ഏഷ പാർശ്വഗതാമേനാം ഗൃഹീത്വാ ചിബുകേ പ്രിയാമ് .. 19

ഹാ ഹാ ഹുതാശ ഇതി കിംചിദിവോപജാത-
ഖേദോ വദാമി ഖലു യാവദഹം ത്വരാവാൻ .
താവച്ചിതിർഝടിതി തൈരവലുണ്ഠിതാ സാ
പാണൈഃ ക്ഷണാത്ഖരഖരാകുലിതാ ലസദ്ഭിഃ .. 20

പാന്ഥാസ്-തതസ്-തരല-താല-വിലാസ-വാദ്യ-
മാലിങ്ഗ്യ മാമതനു-ശേഖരപൂരിതാങ്ഗമ് .
ഉത്ഥാപിത+സ്ഥിതിമലം പരിവാര്യ സർവേ
നേദുർജഗുർ/ജഹസുരാ-നന്നൃതുർ-വവൽഗുഃ .. 21

വിഷമ-വിനായക-സുഖദം
വലിതം ഭസ്മാഹി-ശവ-ശിരഃപ്രകരൈഃ .
ശശി-ധവലാ-സ്ഥി-കപാലം
വപുരിവ രൗദ്രം ശ്മശാന-മഥ ദൃഷ്ടമ് .. 22

പാർശ്വ+ച്ഛായാം ഹരന്തോ വിചലിത-വിദലത്/ക്ലിന്നകങ്കാല-
ഗന്ധാ-
സ്തന്വന്തോ ഭൂരിഭസ്മ+പ്രവി-തത-മിഹികാ-മാധു-നാനാഃ+
ശവാനാമ് .
കേശാനാകാശ-കോശേ ശശി-ഗലിത-ശരാ-
കാരിണഃശാംകരാണാ-
മസ്ഥീനാം ടാംകൃതേനാ/രചിത-ഖര-ഗിരസ്/
തത്ര വാതാ വഹന്തി .. 23 ..

ജ്വലദ-നല-ചിതി+പ്രവാഹ-നിര്യ-
ത്പവനഹതോഷ്മവിശുഷ്കപർണവൃക്ഷാ .
ജ്വലനപവനഭാസ്കരാത്മജാനാം
രമണഗൃഹാനുകൃതിം ബിഭർതി സാ ഭൂഃ .. 24

ദൃഷ്ടം ശ്മശാനം തദനന്തഭീമ-
കരങ്കകംകാലഘനാമഗന്ധി .
മാദ്യച്ഛിവാവായസകങ്കഗൃധ്ര-
പിശാചവേതാലവിരാവരൗദ്രമ് .. 25

ആനീതനാനാശവബന്ധുസാർഥ-
സംരോദനാഹ്രാദിദിഗന്തകുഞ്ജമ് .
ഖഗാവകൃഷ്ടാർദ്രശിരാന്ത്രതന്ത്രീ-
നിബദ്ധദഗ്ധദ്രുമഖണ്ഡജാലമ് .. 26

ക്വചിച്ചിതിക്ഷോഭകൃതപ്രകാശം
ക്വചിന്മഹാകേശകൃതാബ്ദവൃന്ദമ് .
ക്വചിച്ച രക്താക്തധരാവിതാനം
നക്തം സ്തനത്ത്വഭ്രമിവാസ്തശൈലമ് .. 27

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാത്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു നിർവാണ പ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ പഥിക-വിരഹ-വൃത്തേ-വർണനം നാമൈ-കോന-വിംശാധിക-ശത-തമഃ സർഗഃ .. 119 ..

ഓം

****

CHECKED BY GURU P.R.IYER
1.1.2024